

Ledelsesberetning for 2022

I 2021 skruede daværende S-regering op for debatten om digitaliseringen og tech-aktørernes rolle og indflydelsen på det danske samfund og demokrati med en hvidbog, der udpegede flere problemstillinger. I 2022 skulle problemerne adresseres. Digitalt Ansvar deltog i debatten og arbejdet, blandet andet som del af Justitsministeriets arbejdsgruppe om digitale krænkelser, med introduktionen af begrebet 'digital vold', ny indsats mod digital chikane på arbejdsmarkedet m.m.

1. Definition af og viden om digital vold

Det, der foregår digitalt, kan have alvorlige konsekvenser for offerets privatliv, psyke og omdømme. På trods af dette er lovgivning, håndhævelse og forebyggelse ikke fulgt med udviklingen af skadelige handlinger. Det skyldes blandet andet, at den digitale udvikling er gået så stærkt, at vores viden om digital grooming, manipulation, krænkelserne, hadet, chikanen mv. er begrænset, og vi derfor ikke har udviklet en fælles forståelse og sprog for disse nye former for digitale skadelige handlinger og den digitale vold.

For at skabe fælles forståelse og udgangspunkt har Digitalt Ansvar i samarbejde med eksperter, forskere og organisationer udarbejdet en definition af digital vold, som blev præsenteret på en konference på Christiansborg i begyndelse af 2022. Definitionen af digital vold lægger vægt på det skadelige ved handlingerne frem for motivet alene. Den rummer både ulovlige og ikke-ulovlige skadelige handlinger og er dermed bredere end en juridisk definition af, hvad der i dag er ulovligt. Dertil er det ikke en forudsætning, at der er tale om en gerningsperson i kød og blod. For virkeligheden er den, at teknologi som algoritmer i dag er med til at forårsage og forstærke det skadelige og voldelige, vi ser på nettet, og som griber ind i det omgivende samfund.

I marts 2023 udkom første rapport om digital vold, der stillede skarpt på digital selvskade.

2. Grooming-bestemmelse og ligestilling mellem fysiske og digitale overgreb

Justitsministeriets arbejdsgruppe om digitale krænkelser aflagde rapport i 2022 med en række anbefalinger. Digitalt Ansvar deltog sammen med blandt andre Red Barnet og Børns Vilkår og argumenterede for blandt andet behovet for en særskilt kriminalisering af grooming af børn og unge under 18 år og en udvidelse af straffelovens bestemmelse om andet seksuelt forhold end samleje til også at omfatte seksuelle handlinger, som gerningspersonen får et offer til at udføre på sig selv.

Fra politisk side var der lydhørhed og i juni 2022 landende en politisk aftale om initiativer mod digitale krænkelser. Det blev til et lovforslag, som blev stemt igennem i 2023 og træder i kraft 1. juli 2023. Vi tror på, at lovændringerne vil medvirke til, at flere kriminelle bliver stoppet tidligere og, at det derfor også vil betyde, at færre udsættes for grooming og efterfølgende overgreb.

3. Lov for sociale medier, ny EU-forordning og nye opgaver i Mediaaftalen som vagthund over for Tech

Digitalt Ansvar anbefalede i 2019, sammen med en række medlemmer, at Danmark gjorde som i Tyskland og forpligtede sociale medier til at fjerne ulovligt indhold inden for 24 timer, efter de havde modtaget en klage. Regeringen lyttede, og i 2022 fremsatte regering et lovforslag med tidsfrist for store sociale medier.

To uger før lovforslaget skulle 2. behandles blev regeringen midlertidig nødt til at trække lovforslaget tilbage, pga. EU var på vej med nye regler for digitale tjenester (Digital Services Act (DSA)). De danske regler ville træde i kraft før de europæiske regler, og det vil EU-Kommissionen ikke acceptere.

Dette var en meget nedslående meddelelse fra Bruxelles. EU-forordningen (DSA), som efterfølgende blev vedtaget, rummer ikke en tidsfrist for de sociale medier, men viderefører den ansvarsfrihed, som sociale

medier og andre digitale tjenester har nydt godt af. Dette betyder, at ofre for digital vold ikke har eller får en garanti for, at sociale medier fjerner ulovligt indhold hurtigt.

I 2022 besluttede et politisk flertal, at Digitalt Ansvar gennem Medieforliget skal bidrage til at monitorere udviklingen af tech-giganternes effekter på samfundet, udvikle konkrete løsninger og skabe samfundsdebat om tech-giganternes rolle i det danske samfund. Mandatet betyder, at Digitalt Ansvar, sammen med andre aktører, skal forsøge at ændre på den ubalance, at tech-virksomhederne ved alt om os, mens vi ved (næsten) intet om dem.

4. Indsats for at forebygge digital chikane på arbejdsmarkedet

I 2021 kortlagde Digitalt Ansvar for første gang omfanget af digital chikane på arbejdsmarkedet.

Undersøgelsen viste, at hver tiende privatansat er udsat for digital chikane og dokumenterede desuden, at chikanen ramte på tværs af brancher. Undersøgelsen viste også, at hver anden, der udsættes for digital chikane, oplever konsekvenser såsom sygefravær, hovedpine, koncentrationsbesvær m.m. som reaktion på chikanen.

Støttet af Velliv Foreningen valgte Digitalt Ansvar derfor at søsætte en treårig indsats for at udvikle og implementere værktøjer, som kan forebygge og reducere digital chikane. Sammen med DSB, Jysk, Ekstra Bladet, Spar Nord og Sydbank blev der i 2022 gennemført analyser, feltstudier og workshops, som i 2023 bliver omsat til de første værktøjer, der skal rulles ud hos danske virksomheder. Ambitionen er, at en stribe danske virksomheder tager de første, vigtige skridt, som kan være afgørende for at løse den store udfordring og virksomhederne derigennem viser andre, hvordan man kan højne et godt og bæredygtigt arbejdsmiljø på et arbejdsmarked, der bliver mere og mere digitalt.

Strategisk fokus i 2023

- Ny bestyrelse og implementering af anbefalinger til good governance samt ny strategi.
- Ny hjemmeside og visuel identitet.
- Monitorering af tech-virksomhedernes skadelige effekter på samfundet og udarbejdelsen af konkrete løsningsforslag.
- Udvikling, test og implementering af værktøjer vedr. digital chikane
- Analyser om digital vold